

Léčiva - sedativa a hypnotika

Základní škola a Mateřská škola, Otnice, okres Vyškov

Mgr. Jan Novák

Číslo a název klíčové aktivity: III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

Interní číslo: VY_32_INOVACE_CH.JN.9.19

Hypnotika/Sedativa

Skupina hypnotik se z historického hlediska překrývá se skupinou sedativ, proto se někdy používá souhrnný název hypnosedativa. Mnohé látky z daných skupin účinkují i jako anxiolytika (léčiva odstraňující úzkost). Až moderní preparáty ze skupiny hypnotik vykazují selektivní hypnotický účinek tím, že působí pouze na určité typy receptorů v centrálním nervovém systému (CNS).

Sedativa

- druh léku, který potlačuje vliv centrální nervové soustavy
- způsobují klidnost, uvolnění, zmenšení strachu, spavost, zpomalené dýchání, zadržující řeč, třaslavou chůzi, zhoršené vnímání a zpomalení reflexů
- jsou také označovány jako uklidňující prostředky, trankvilizéry, antidepresiva, anxiolytika, soporifika nebo prášky na spaní.
- všechna sedativa mohou způsobit po určité době psychickou a fyzickou závislost, a to i při užívání lékařem nařízených dávek
- při předávkování mohou způsobit ztrátu vědomí a smrt, stejně tak jejich spojení s alkoholem může mít osudové následky, protože už jen alkohol samotný zhoršuje jak dýchání, tak vnímání a funkce mozku

Hypnotika

- léčivo, které vyvolává spánek či usnadňuje usínání
- snižují bdělost
- obvykle působí v mozku prostřednictvím receptoru pro kyselinu gama-aminomáselnou (tzv. GABA-ionofor)
- používají se syntetická léčiva ze skupiny benzodiazepinů (psychoaktivní látky, jejichž chemická struktura je založena na spojení benzenového a diazepinového kruhu) či novější látky jako zolpidem (léčivo používané pro krátkodobou léčbu nespavosti a některých mozkových poruch) nebo zopiklon (léčba nespavosti)

Rozdělení hypnotik:

- 1.generace (barbituráty):
  - v současnosti se již nepoužívají kvůli snadné lékové závislosti a pro vysokou toxicitu (útlum dechového centra)
- 2.generace (benzodiazepinym):
  - potlačují REM spánek
  - menší riziko lékové závislosti
  - midazolam (6h), flunitrazepam (8-10h), nitrazepam, flurazepam,...
- 3.generace:
  - nezkracují REM spánek, nevyvolávají ranní kocovinu ani ospalost během dne
  - v souvislosti s jejich podáním nevznikají poruchy paměti
  - nedochází k lékové závislosti
  - středně dlouhý účinek (5-7h)

Hlavní rozdíl

- **SEDATIVA** jsou určena ke zklidnění při vědomí, t.j. během dne - používají se při různých psychických problémech, při úzkosti, strachu, při nějakém psychickém traumatu atp.
- **HYPNOTIKA** jsou léky určené k navození spánku.
- Obvykle platí, že se jejich účinky vzájemně zesilují (násobí), čehož lze léčebně využít

Otázky

- 1. Z čeho se vyrábí antibiotika?
- 2. Kdo objevil penicilín?
- 3. Jaké mohou být vedlejší účinky používání léků?
- 4. Jaký je rozdíl mezi sedativem a hypnotikem?

Zdroje:

- <http://cs.wikipedia.org/wiki/Sedativum>
- <http://cs.wikipedia.org/wiki/Hypnotikum>
- <http://mladazena.maminka.cz/scripts/detail.php?id=507753>
- www.lfhk.cuni.cz/farmakol/predn/bak/kapitoly/cns/hypnotika-bak.doc
- <http://www.omlazeni.cz/hypnotika-x-sedativa-54-79380-0.html>